

CORMAC MCCARTHY

WSOY

SUOMENTANUT KAIJAMARI SIVILL

TIE

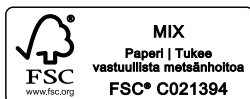
CORMAC MCCARTHY

TIE

SUOMENTANUT KAIJAMARI SIVILL

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Suomennos on julkaistu ensi kertaa vuonna 2008.

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos

The Road

Copyright © 2006 by M-71, Ltd.

Suomenkielinen laitos © Kaijamari Sivill ja WSOY 2026

ISBN 978-951-0-53607-0

Painettu EU:ssa

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@wsoy.fi

Tämä kirja on omistettu
John Francis McCarthyille

Kun hän heräsi öisin pimeässä ja kylmässä metsässä hän aina haki kädellään vieressä nukkuvan lapsen. Yöt pimeääkin pimeämpiä ja jokainen päivä harmaampi edellistä. Kuin alkava kalsea silmäsairaus himmentäisi maailmaa pois. Hänen kätensä nousi ja laski hiljalleen jokaisen kallisarvoisen hengenvedon mukana. Hän työnsi muovipressun syrjään ja nousi haisevien vällyjen ja peittojen seasta ja katsoi näkykö idässä valoa mutta ei. Unessa josta hän oli herännyt hän oli kulkenut luolassa ja lapsi oli taluttanut häntä kädestä. Heidän valonsa häilähtely kosteilla tippukiviseinillä. Kuin tarun pyhiinvaeltajat jotka oli nielaistu kivikovan pedon sisuksiin, eksyksiin. Kalliossa syviä uurteita joissa vesi tippui ja soi. Niin kajahtelivat hiljaisuudessa maan minuutit ja sen tunnit ja päivät ja sen vuodet loputtomiin. He seisahtuivat suuressa kivisälissä jossa oli muinainen musta lampi. Ja vastarannalla otus joka nosti vettäaluvan suunsa kivilammikosta ja katsoi valoon silmät kuolleen valkoisina ja sokeina kuin hämähäkinmunat. Se heilautti päätään alhaalla vedenpinnan tuntumassa kuin hakien vainua siitä mitä ei nähnyt. Kalvaana ja paljaana kyyhöttävän läpikuultavan otuksen kiville heittyvästä varjosta erottuivat sen alabasteriluut. Sen sisuskalut, sen sykkivä sydän. Aivot jotka tykyttivät sameassa lasikuupassa. Se heilautti

päätään puolelta toiselle ja päästi hiljaisen valituksen ja kääntyi ja huojahti liikkeelle ja lönytti äänettömästi pimeään.

Hän nousi heti harmaan valon tullen ja jätti pojan nukkumaan ja käveli tielle ja kyykistyi katselemaan maisemaa etelään. Ei elämää, ei ääntä, ei jumalaa. Hän arveli että oli lokakuu muttei ollut varma. Hän ei ollut vuosikausiin pitänyt lukua päivistä. He kulkivat etelään. Täällä ei pärjättäisi enää yhtään talvea.

Heti kun valo riitti kiikarointiin hän katseli laaksoa. Synkkä hämärä haalisti kaiken. Pehmeä tuhka pyörteili löysinä kiehkuroina asfaltilla. Hän tutkaili sitä minkä erotti. Tienpätkiä alhaalla kuolleiden puiden lomassa. Etsi mitä tahansa värillistä. Liikettä. Savupatsaan häivähdyistä. Hän laski kiikarin ja veti kankaisen maskin kasvoiltaan ja pyyhkäisi nenänsä ranteenselkään ja kiikaroi taas maastoa. Sitten hän vain istui paikoillaan kiikari kädessään ja katseli miten tuhkanharmaa päivänvalo jähmettyi maiseman ylle. Hän tiesi vain että lapsi oli hänen oikeutuksensa. Hän sanoi: Jos hän ei ole Jumalan sana niin Jumala ei ole koskaan puhunut.

Hänen palatessaan poika nukkui yhä. Hän veti sinisen muovipressun pojan päältä ja taitteli sen ja vei sen ostoskärryyn ja pakkasi ja toi palatessaan heidän lautasensa ja muovipussiin pakattuja maissikakkuja ja muovipullollisen siirappia. Hän levitti maahan pienen pressun jota he käyttivät pöytänä ja kattoi ruuat ja otti

revolverin vyöltään ja pani sen pressun päälle ja sitten hän vain istui katselemassa pojan unta. Poika oli vetäissyt maskin naamaltaan yön aikana ja se oli hautautunut jonnekin peittojen sekaan. Hän katseli poikaa ja hän katseli puiden välistä tielle. Paikka ei ollut turvallinen. Nyt päivänvalossa heidät voisi nähdä tieltä. Poika kääntyi peittojen alla. Sitten hän avasi silmänsä. Hei isä, hän sanoi.

Tässä ollaan.

Niin.

Tunnin päästä he olivat tiellä. Hän työnsi kärryjä ja heillä molemmilla oli reppu selässä. Repuissa oli välttämättömiä tavaroita. Siltä varalta että he joutuisivat jättämään kärryt ja juoksemaan pakoon. Kärryjen työntöaisaan oli kiinnitetty kromattu moottoripyörän peili josta hän saattoi seurata taakse jäävää tietä. Hän kohensi pakkaustaan ja katsoi autiota maisemaa. Tie oli tyhjä. Alhaalla laaksossa tyynenä kiemurtava harmaa joki. Liikkumaton ja täsmällinen. Ranta joka kantoi kuolleiden ruokojen kuormaa. Onko kaikki hyvin? hän kysyi. Poika nyökkäsi. Sitten he lähtivät kulkemaan pikitietä lyijynkarvaisessa valossa, tarpoivat tuhkassa, kumpikin toiselleen maailma kaikinensa.

He ylittivät joen vanhaa betonisiltaa pitkin ja muutama kilometrin päässä tien varressa tuli vastaan huoltoasema. He seisoivat tiellä ja katselivat sitä. Meidän pitää varmaan tutkia tuo, mies sanoi. Käydään katsomassa. Heinikko jossa he kahlasivat hajosi tomuksi

heidän ympärillään. He kävelivät rikkinäisen asfalttiluiskan yli ja löysivät säiliön josta bensa tuli pumppuihin. Korkki oli poissa ja mies laskeutui kyynärpäidensä varaan haistelemaan putkea mutta bensiininhaju oli heikko ja eltaantunut, muisto vain. Hän nousi ja katsoi rakennusta. Pumput paikoillaan, letkut kumma kyllä kannattimissaan. Ikkunat ehjinä. Huoltohallin ovi oli auki ja hän meni sisään. Seinänvierustalla iso metallinen työkalupakki. Hän kävi lokerot läpi mutta ei niissä ollut hänelle mitään käyttökelpoista. Hyviä puolen tuuman hylsyavaimia. Räikkä. Hän katseli ympärilleen autotallissa. Metallitynnyri täynnä roskia. Hän meni toimistoon. Pölyä ja tuhkaa joka paikassa. Poika seisoi ovella. Metallinen tiski, kassakone. Muutama vanha, kosteuden turvottama autonkorjausopas. Linoleumilattia oli tahrainen ja kupruileva sillä katto vuoti. Hän meni pöydän ääreen ja jäi siihen seisomaan. Sitten hän nosti puhelimen kuulokkeen ja valitsi isänsä numeron, sen entisen. Poika katseli. Mitä sinä teet? hän kysyi.

Muutaman sata metriä kuljettuaan hän pysähtyi ja katsoi taakseen. Otetaanpa järki käteen, hän sanoi. Täytyy mennä takaisin. Hän työnsi kärryt pois tieltä ja kaatoi ne niin ettei niitä näkynyt ja he jättivät reppunsa ja menivät takaisin huoltoasemalle. Hän kiskoi metallisen roskapöntön huoltohallin seinustalta ja kumosi sen ja kaivoi sieltä kaikki muoviset neljännesgallonan öljypullot. Sitten he istuivat lattialle ja kaatoivat joka pullosta pohjat, jättivät ne ylösalaisin astiaan valumaan niin

että heillä lopulta oli neljännegallonan pullo melkein puolillaan moottoriöljyä. Hän kiersi muovikorkin kiinni ja pyyhki pullon rätillä ja punnitsi sitä kädessään. Öljyä pieneen lunttulamppuun valaisemaan pitkiä harmaita iltahämäriä, pitkiä harmaita aamuhämäriä. Sinä voit lukea minulle sadun, poika sanoi. Isä etkö voikin? Voin, hän sanoi. Voin minä lukea.

Jokilaakson toisella puolella tie kulki karun mustan paloalueen halki. Karrelle palaneita oksattomia rankoja loputtomiin molemmin puolin tietä. Tuhka liikahteli tiellä ja tuuli sai mustuneista lyhtytolpista repsottavat johtokimput ujeltamaan vaimeasti. Palanut talo aukiolla ja sen takana kaistale karua harmaata laidunmaata ja paljas punainen multatörmä jonka päällä hylätty tiettyömaa. Kauempana motellien mainostauluja. Kaikki samanlaista kuin ennenkin mutta sään syömää ja haalistunutta. He seisoivat mäenharjalla kylmässä ja tuulella, hengähtivät hetken. Hän katsoi poikaa. Ei minulla ole mitään hätää, poika sanoi. Mies laski kätensä hänen olalleen ja nyökkäsi kohti heidän alapuolelleen levittäytyvää avaraa maisemaa. Hän otti kiikarin kärryistä ja seiso i tiellä ja kiikaroi pitkin tasankoa sinne missä kaupungin hahmo erottui harmaudessa kuin autiuden päälle luonnosteltu hiilipiirros. Ei mitään nähtävää. Ei savua. Saanko minä katsoa? poika kysyi. Saat. Totta kai sinä saat. Poika nojasi kärryihin ja sääti kiikaria. Mitä näkyy? mies kysyi. Ei mitään. Hän laski kiikarin. Sataa. Niin, mies sanoi. Niin tekee.

He jättivät kärryt pressulla peitettyinä ojaan ja nousivat rinteeseen pystyynkuolleiden tummien rankojen välistä paikkaan jossa hän oli nähnyt pitkän kallionkielekkeen ja he istuivat kivikatoksen alla ja katselivat miten harmaa saderintama piiskasi laaksoa. Oli kylmä. He istuivat kylki kyljessä peitot harteillaan takkien päällä ja vähän ajan päästä sade lakkasi ja oksat vain tippuivat.

Kun sää oli seljennyt he menivät kärryjen luo ja vetivät pressun pois ja ottivat peitot ja kaiken mitä yöksi tarvittiin. He nousivat takaisin rinteeseen ja pystyttivät leirin kuivaan multaan kallion kupeeseen ja mies piti poikaa sylissään jotta hän lämpenisi. Peittoihin kääriytyneinä, katsellen miten nimetön pimeys tuli ja verhosi heidät. Kaupungin harmaa hahmo katosi yön alle kuin haamu ja hän sytytti pienen lampun ja pani sen tuulensuojaan. Sitten he kävelivät tielle ja hän otti poikaa kädestä ja he menivät mäen harjalle tien korkeimpaan kohtaan mistä näkyi tummuvan maiseman yli etelään, seisoivat siinä tuulessa peittoihin kääriytyneinä, katselivat näkyikö missään nuotiota tai lamppua. Ei mitään. Mäen rinteeseen kivien lomaan jätetty lamppu ei ollut juuri valohiukkasta isompi ja vähän ajan päästä he kävelivät takaisin. Oli liian märkää tehdä nuotiota. He söivät niukan ateriansa kylmänä ja kävivät pitkäkseen makuuvaatteisiinsa lamppu välissään. Hän oli tuonut pojan kirjan mutta poikaa väsytti liikaa. Voiko lamppu palaa niin kauan että minä nukahdan? hän kysyi. Voi. Totta kai.

Nukahtaminen kesti kauan. Vähän ajan päästä hän kääntyi ja katsoi miestä. Hänen kasvonsa niukassa valossa sateesta mustajuovaisina kuin entisaikain näyttelijällä. Saanko kysyä yhtä asiaa? hän kysyi.

Saat. Totta kai.

Kuollaanko me?

Kuollaan me joskus. Ei nyt.

Ja me ollaan vieläkin menossa etelään.

Niin.

Siellä meillä on lämmin.

Niin.

Okei.

Mitä okei?

Ei mitään. Okei vaan.

No nuku nyt.

Okei.

Minä puhallan lampun sammuksiin. Sopiiko?

Okei. Puhalla vaan.

Ja sitten myöhemmin pimeässä: Saanko kysyä yhtä asiaa?

Saat. Totta kai saat.

Mitä sinä tekisit jos minä kuolisin?

Jos sinä kuolisit niin minäkin haluaisin kuolla.

Että voisit olla minun kanssa?

Niin. Että voisin olla sinun kanssasi.

Okei.

Hän makasi kuuntelemassa miten vesi tippui metsässä. Peruskalliota, tämä näin. Kylmyys ja hiljaisuus. Hengettömät ajalliset tuulet kuljettivat edesmenneen

maailman tuhkaa sinne tänne tyhjyydessä. Eteenpäin ja hajalleen ja eteenpäin taas. Kaikki oli irrallaan kannakkeistaan. Tukea vailla tuhkanharmaassa ilmassa. Pelkän henkäyksen varassa, värisevän ja lyhyen. Kunpa olisi sydän kiveä.

Hän heräsi ennen sarastusta ja katseli harmaan päivän valkenemista. Hidasta ja sameaa. Hän nousi pojan vielä nukkuessa ja pani kengät jalkaan ja käveli peitto harteillaan puiden väliin. Hän laskeutui kallionhalkeamaan ja kyyristyi sinne yskimään ja yski kauan. Sitten hän vain polvistui tuhkaan. Hän nosti kasvonsa valkenevaa päivää päin. Oletko sinä siellä? hän kuiskasi. Saanko lopussa nähdä sinut? Onko sinulla niskat jotka vääntää nurin? Onko sydäntä? Jumalauta onko sinulla sielu? Voi Luoja, hän kuiskasi. Voi Luoja.

Seuraavana päivänä puolilta päivin he kulkivat kaupungin halki. Hän piti revolverin käden ulottuvilla kärryihin taitellun pressun päällä. Hän piti pojan lähellään. Kaupunki oli suurimmaksi osaksi palanut. Ei merkkiäkään elämästä. Paakkuuntunutta tuhkaa kadulla autojen päällä, kaikki tomun ja tuhkan peitossa. Fossiilijälkiä kuivettuneessa liejussa. Ovensuussa nahaksi kuivettunut ruumis. Pääkallohymy päivälle. Hän veti pojan lähemmäs. Muista että kaikki minkä päähäsi päästät on siellä iän kaiken, hän sanoi. Sitä kannattaa ehkä miettiä.

Jotkut asiat unohtaa, eikä niin?

Niin. Unohtaa sen mitä haluaa muistaa ja muistaa sen mitä haluaa unohtaa.

Puolentoista kilometrin päässä sedän maatilalta oli järvi, jonka rannoilta he kävivät aina syksyisin hake-massa polttopuuta. Hän istui soutuveneeseen peräs-sä ja viisti kättään kylmässä vanavedessä kun setä kumartui airojen ylle. Vanhan miehen jalat mustissa karitsannahkakengissä jännittyivät kaaria vasten. Olkihattu. Maissipiippu hampaissa ja piipunkopas-ta keinahteleva ohut sylkirihma. Hän kääntyi katso-maan suuntaa vastarannasta lepuuttaen aironpyyryjä sylissään, otti piipun suustaan pyyhkäistäkseen leu-kaa kämmenselällä. Rantaa reunusti rivi koivuja jot-ka erottuivat luunvalkeina tummia havupuita vasten. Vesirajassa rakkana kannonkänkkyröitä, harmaita ja sään syömiä, vuosien takaisen myrskyn tuulenkaatoja. Rungot oli jo ajat sitten sahattu polttopuuksi ja vie-ty pois. Setä käänsi veneen ja nosti aivot ja he lipui-vat hiekkaiseen matalaan kunnes köli otti pohjahiek-kaan. Kuollut ahven kellui maha ylöspäin kirkkaassa vedessä. Keltaisia lehtiä. He jättivät kengät lämpimille maalatuille pohjalaudoille ja vetivät veneen rantaan ja laskivat köyden päähän kiinnitetyn ankkurin. Laardi-kanisterin johon oli valettu betonia ja keskelle painet-tu nostosilmukka. He kävelivät pitkin rantaa ja setä tutki kantoja, poltteli piippuaan köysieppi olalla. Hän valitsi kannon ja he kierittivät sitä käyttäen juu-ria vipuina kunnes saivat sen niin syvälle veteen että se osittain kellui. Housunlahkeet oli kääritty polviin mutta silti ne kastuivat. He sitoivat köyden veneen-perän vaarnaan ja soutivat takaisin järven yli tempoen kantoa hiljalleen perässään. Siinä vaiheessa oli jo ilta.

Vain hankainten verkkainen ja tasainen kalahtelu ja suhahtelu. Järvi tummaa lasia ja rannoilla ikkunoihin syttyvät valot. Jossain radio. Kumpikaan heistä ei ollut sanonut mitään. Sellainen oli hänen lapsuutensa täydellinen päivä. Päivä jonka mukaan muut päivät kelpasi muovata.

Seuraavina päivinä ja viikkoina he jatkoivat etelään. Ilman seuraa ja hellittämättä. Rankkaa mäkimaastoja. Alumiinitaloja. Toisinaan he näkivät paljaan taimikon läpi alapuolellaan pätkiä valtatiestä. Kylmää ja aina vain kylmempää. Heti korkean vuorensolan tuolla puolen he seisahtuivat ja katsoivat suuren lahden yli etelään missä kaikki maa oli palanut niin kauas kuin silmä kantoi, tuhkasärkillä törrotti mustuneita kiviä ja tuhkapilvet pölähtelivät ja levisivät autioon maisemaan. Himmeä aurinko kiersi näkymätöntä rataansa synkässä hämärässä.

Korventuneen maan ylittämiseen meni monta päivää. Poika oli löytänyt väriliituja ja piirtänyt naamioonsa torahampaat ja hän taittoi taivalta valittamatta. Kärkyjen toinen etupyörä oli vinksallaan. Mitä sille tekisi? Ei mitään. Kun kaikki heidän ympäriltään oli palanut tuhkaksi, ei ollut mistä tehdä tulia ja yöt olivat pitkiä ja pimeitä ja kylmempiä kuin mikään mitä he olivat aiemmin kokeneet. Kylmyys halkoi kiviä. Saattoi viedä hengen. Hän puristi poikaa tärysten itseään vasten ja laski sysipimeässä joka ainoan hennon henkäyksen.

Hän heräsi etäiseen ukkosenjyrinään ja nousi istumaan. Kaikkialla väreilevä valo, heikko ja alkulähtetön, taittui sateena ajelehtivista nokihiutaleista. Hän veti pressua heidän suojakseen ja makasi pitkään valveilla kuuntelemassa. Jos he kastuisivat ei olisi nuotiota minkä ääressä kuivatella. Jos he kastuisivat he luultavasti kuolisivat.

Pimeä johon hän niinä öinä heräsi oli mustaa ja läpitunkematonta. Pimeää joka pani kuuntelemaan niin että korvia särki. Usein hänen oli noustava. Ei muuta ääntä kuin tuuli paljaissa mustuneissa puissa. Hän nousi ja horjahteli kylmässä autistisessa pimeässä kädet levälleen yrittäen pysyä pystyssä kun tasapainolaskelmat raksuttivat kallossa paikka-arvioitaan. Ikiaikainen tarina. Ojentautuminen pystyasentoon. Kaatumista edeltää aina kallistus. Hän otti isoja marssiaskelia tyhjiyteen, laski ne paluuta varten. Silmät kiinni, kädet soutaen. Pystyssä mihin nähden? Johonkin öiseen nimettömään, napatähteen tai alkupisteeseen. Jota hän ja tähdet yhtä lailla kiersivät. Kuin suuri heiluri joka rotundassaan koko pitkän päivän kirjaa maailmankaikkeuden liikkeitä joista se ei muka mitään tiedä mutta tietää sen täytytty.

Tuhkaisen kivieliön ylittäminen kesti kaksi päivää. Sen jälkeen tie kulki harjun päällä ja tien molemmiin puolin levisivät paljaat metsärinteet. Sataa lunta, poika sanoi. Hän katsoi taivaalle. Yksi harmaa hiutale siilautui alas. Hän pyydysti sen kämmenelleen ja katseli miten se hupeni kuin kristikunnan viimeinen ehtoollisleipä.

He puski eteenpäin yhdessä pressu niskassa. Märät harmaat hiutaleet kieppuivat ja putoilivat tyhjästä. Tienvarret harmaata sohjoa. Litimärkien tuhkakinosten alta virtasi musta vesi. Enää ei näkynyt merkkituloja kaukaisilla harjuilla. Hän ajatteli että verikultit olivat varmaan tuhonneet toisensa. Tällä tiellä ei kulkenut ketään. Ei maantierosvoja, ei ryöstelijöitä. Jonkin matkan päässä tienvarressa oli autokorjaamo ja he seisoivat avoimen oven sisäpuolella ja katselivat miten harmaa räntä ryöppysi ylängöltä päin.

He keräsivät vanhoja laatikoita ja tekivät tulet lattialle ja hän löysi työkaluja ja tyhjensi kärryt ja ryhtyi korjaamaan pyörää. Hän veti pultin pois ja porasi holkkia käsiporalla ja pani siihen uuden hylsyn putkenpätkästä jonka oli sahanut rautasahalla sopivan mittaiseksi. Sitten hän pulттasi pyörän taas kokoon ja nosti kärryt pystyyn ja työnteli niitä ympäri lattiaa. Pyörä kulki melko suoraan. Poika istui katselemassa koko ajan.

Aamulla he jatkoivat matkaa. Yksinäistä seutua. Ladon oveen naulattu villisian talja. Resuinen. Jokunen hapsu häntää. Ladossa kattoparrusta roikkui kolme ruumista kuivettuneina ja pölyisinä kalpeiden valoviirujen lomassa. Täältä voisi löytyä jotain, poika sanoi. Täällä voisi olla viljaa tai jotain. Lähdetään, mies sanoi.

Eniten häntä huolettivat kengät. Kengät ja ruoka. Aina ruoka. Vanhan savustamon nurkasta he löysivät korkealle lihakoukkuun ripustetun kinkun. Se näytti hau-

dasta nostetulta, niin kuivettunut ja kurttuinen se oli. Hän viilsi sitä veitsellään. Sisällä syvänpunaista ja suolaista lihaa. Mehevää ja hyvää. He paistoivat sitä illalla nuotiolla, panivat paksuja siivuja hautumaan purkkipapujen sekaan. Myöhemmin hän heräsi pimeässä ja luuli kuulleensa härkärummun kuminaa jostain pimeiltä matalilta kukkuloilta. Sitten tuuli kääntyi ja oli pelkkää hiljaisuutta.

Unissa hänen kalpea morsiamensa tuli hänen luokseen vihreän ja lehtevän katoksen alta. Liidulla valkaistut nannit ja valkeiksi maalatut kylkiluut. Harsoinen leninki yllä ja tumma tukka koottuna norsunluukammoilla, helmiäiskammoilla. Hänen hymynsä, alaslaskettu katseensa. Aamulla satoi taas lunta. Korkealla sähkölangoissa pieniä harmaita jäähelmiä.

Hän ei luottanut mihinkään sellaiseen. Hän sanoi että oikeita unia vaarassa olevalle miehelle ovat unet vaarasta ja kaikki muu on raukeuden ja kuoleman kutsua. Hän nukkui vähän ja hän nukkui huonosti. Unessa hän kulki kukkivassa metsässä jossa linnut lentelivät heidän edellään, hänen ja pojan, ja taivas oli vihlovan sininen, mutta hän alkoi oppia miten havahduttaa itsensä juuri sellaisista seireenien maailmoista. Maatessaan pimeässä jostain aavehedelmätarhasta poimitun persikan ylimaallisen maun haihtuessa suusta. Hän ajatteli että jos eläisi tarpeeksi kauan maailma häviäisi lopulta kokonaan. Niin kuin se kuoleva maailma jossa vasta sokeutuneet asuvat haihtuu hiljalleen kokonaan muistista.

Päiväunista ei ollut herätystä. Hän tallusti eteenpäin tiellä. Hän muisti naisesta kaiken paitsi tuoksun. Miten hän istui teatterissa nainen vieressään kurkottuneena kuuntelemaan musiikkia. Kultainen kiemurakoristelu ja lampetit ja esiripun korkeat pylväsmäiset laskokset näyttämön molemmin puolin. Nainen piti hänen kätään sylissään ja hän tunsu sukansuut kesämekon ohuen kankaan läpi. Pysäytä tähän kuvaan. Sitten anna pimeäsi ja vilusi tulla ja ole kirottu.

Hän teki kahdesta löytämästään luudasta lakaisuharjat ja kiinnitti ne rautalangalla kärryihin puhdistamaan tien oksista pyörien edestä ja nosti pojan koriin ja seisoi takakiskolla kuin koiravaljakonajaja ja he lähtivät laskettamaan mäkiä, ohjasivat kärryä mutkissa vartalon-
sa painolla niin kuin kelkkailijat. Ensimmäistä kertaa pitkään aikaan hän näki pojan hymyilevän.

Kukkulan laella tiessä oli mutka ja levähdyspaikka. Vanha polku joka johti metsään. He kävelivät vähän matkaa ja istahtivat penkille ja katsoivat laaksoon jossa maa kumpuili näkymättömiin rakeisessa sumussa. Alhaalla järvi. Kylmä ja harmaa ja raskas maaseudun tyhjiin kaavitussa maljassa.

Isä mikä tuo on?

Pato.

Mitä varten se on?

Se teki tuon järven. Ennen kuin pato rakennettiin tuolla alhaalla oli vain joki. Padon läpi virtaava vesi pyöritti suuria siipirattaita, turbiineja, jotka tuottivat sähköä.

Että saatiin valoa.

Niin. Että saatiin valoa.

Voidaanko mennä alas katsomaan?

Se taitaa olla liian kaukana.

Pysykö pato tuossa kauan?

Luultavasti. Se on tehty betonista. Se seisoo tuossa varmaan satoja vuosia. Ehkä tuhansia.

Onkohan järvessä kaloja?

Ei ole. Järvessä ei ole mitään.

Joskus kauan sitten jossain tässä lähellä hän oli katsellut miten muuttohaukka syöksyi alas vuoren korkeaa sinistä kuvetta ja irrotti rintaluunsa harjalla kurkiaurasta keskimmäisen ja vei sen jokeen yhtenä hontelona hylkynä niin että sen löyhä höyhenpeite pelmusi tyynessä syysilmassa.

Hiekkainen ilma. Sen maku ei haihtunut suusta. He seisivat sateessa kuin eläimet haassa. Sitten he jatkoivat matkaa pidellen pressua suojanaan heikossa tihkusteessa. Märkiä jalkoja paleli ja kengät olivat menossa pilalle. Rinteillä vanha sato kuolleena ja lakoontuneena. Harjaviivan elottomat puut alastomina ja mustina sateessa.

Ja unissa niin rehevät värit. Miten muuten kuolema kutsuisi? Herääminen kylmässä aamunsarastuksessa muutti kaiken saman tien tuhkakksi. Kuin vuosisadoiksi hautautuneet ikivanhat freskot kun ne joutuivat yhtäkkiä päivänvaloon.

Sää hellitti ja kylmyys ja he tulivat viimein alamaille avaraanjokilaaksoon, viljellyt maapalstat erottuivat yhä, karun laakson pohjalla kaikki oli kuollut juurta myöten. He tarpoivat eteenpäin asfaltilla. Korkeita lautataloja. Tehdastekoisia peltikattoja. Pellolla puutavarasuoja jonka katon lappeessa haalistunein kolmimetrisin kirjaimin kirjoitettu mainos. Tule Rock Cityyn.

Tienvarren pensasaidat olivat kuihtuneet mustiksi ja risukkoisiksi. Ei merkkiäkään elämästä. Hän jätti pojan seisomaan tielle revolveri kädessään kun hän itse kapusi vanhat kalkkikiviportaot ja käveli maatalon kuistin päästä päähän varjostaen silmiään ja kurkistellen ikkunoista. Hän meni keittiön kautta sisälle. Lattialla roskia, vanhoja sanomalehtiä. Astiakaapissa posliinia, kupit koukuissaan. Hän meni käytävään ja seisoi olohuoneen ovella. Nurkassa oli ikivanha urkuharmooni. Televisio. Halpoja topattuja huonekaluja ja vanha käsintehty kirsikkapuinen lipastokaappi. Hän kiipesi yläkertaan ja kulki makuuhuoneiden läpi. Kaikki oli yltäpäältä tuhkassa. Lapsen huone jonka ikkunalaudalla pehmokoiraa katseli puutarhaan. Hän katsoi läpi komerot. Hän penkoi vuoteet ja löysi kaksi hyvää villahuopaa ja meni takaisin alakertaan. Ruokakomerossa oli kolme tölkkiä kotona säilöttyjä tomaatteja. Joku ennen häntä ei ollut luottanut niiden kelvollisuuteen eikä hänkään loppujen lopuksi luottanut ja hän käveli ulos talosta huovat olallaan ja he lähtivät jatkamaan matkaa tiellä.

**»TÄLLÄ TIELLÄ EI OLE JUMALALLE
VIHKIYTYNEITÄ. HE OVAT POISSA JA
MINÄ OLEN TÄÄLLÄ JA HE OVAT
VIENEET MAAILMAN MUKANAAN.»**

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-53607-0